

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 406/2019-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Juraj Kusom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 241/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

zaujatosti voči znalcovi [REDACTED], na základe ktorej okresný súd uznesením z 1. októbra 2018 zmenil uznesenie z 20. septembra 2018 tak, že za znalca ustanovil [REDACTED].

5. Sťažovateľ tiež uviedol, že podaním z 24. septembra 2018 podal voči zákonnej sudkyňi námietku zaujatosti a tiež sťažnosť na priet'ahy v konaní, ktorá bola listom zo 4. októbra 2018 vyhodnotená ako nedôvodná.

6. Z dôvodu nekonania okresného súdu podal sťažovateľ 5. decembra 2018 žiadosť o nariadenie pojednávania, v ktorej tiež uviedol, že 4. novembra 2018 bol jeho právnomu zástupcovi doručený znalecký posudok vypracovaný ustanovenou znalkyňou, ktorá sa stotožnila so znaleckým posudkom z 27. marca 2018 vypracovaným znaleckou organizáciou [REDACTED], a teda so záverom, že [REDACTED] nebola spôsobilá na spísanie závetu.

7. Na poslednom pojednávaní vo veci konanom 10. apríla 2019 zákonná sudkyňa doručila právnomu zástupcovi sťažovateľa súkromný znalecký posudok č. 33/19 vyhotovený znalcom [REDACTED] zabezpečený žalovanou a pojednávanie odročila na neurčito. Sťažovateľ zastáva názor, že zákonná sudkyňa mala vykonanie tohto dôkazu odmietnuť. Pokiaľ ide o osobu menovaného znalca, sťažovateľ uviedol, že i on menovaného oslovil ešte 27. februára 2018 a žiadal ho o vyhotovenie znaleckého posudku, čo odmietol s odôvodnením, že pozná obidve procesné strany.

8. Keďže sťažovateľ nebol spokojný s vybavením jeho sťažnosti na priet'ahy, podal 15. apríla 2019 sťažnosť na priet'ahy v konaní adresovanú Krajskému súdu v Košiciach, ktorá bola postúpená na vybavenie predsedovi okresného súdu. Sťažovateľ podal opakovanú sťažnosť na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu 12. apríla 2019, ktorá bola posúdená listom zo 7. mája 2019 ako nedôvodná.

9. Z hľadiska kritérií posudzovaných ústavným súdom pri hodnotení, či boli porušené označené práva, sťažovateľ uviedol, že on i jeho právny zástupca sa zúčastňujú pojednávani

a nerobia vo veci žiadne obštrukcie. Okresný súd vo veci koná už tretí rok napriek tomu, že sťažovateľ opakovane žiadal, aby konal, zohľadňujúc najmä vek sťažovateľa (86 rokov) a skutočnosť, že sťažovateľ sa domáha vyslovenia neplatnosti závetu, predmetom ktorého je majetok vyššej hodnoty (rodinný dom s pozemkami a hotovosť na účtoch) v sume 79 547,27 €. Dedičské konanie je prerušené až do skončenia namietaného konania. Podľa názoru sťažovateľa z hľadiska zložitosti veci ide o jednoduchú civilnú vec.

10. Sťažovateľ, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, sa domnieva, že postup okresného súdu v namietanom konaní je neefektívny a nesústreďený, čo má vplyv na celkovú dĺžku konania, ktorá dosahuje takmer tri roky bez akéhokoľvek meritórneho rozhodnutia.

11. Sťažovateľ uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v tejto veci v konaní pred ústavným súdom.

12. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo [redacted], [redacted], trvale bytom [redacted], na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/241/2016, porušené bolo.

II. Okresnému súdu Michalovce prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/241/2016 konal bez zbytočných prietáhov.

III. [redacted], [redacted], trvale bytom [redacted], priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- € (slovom šesťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Michalovce povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Michalovce je povinný uhradiť [redacted], [redacted], trvale bytom [redacted], trovy právneho

zastúpenia v sume 386,82 €, na účet jej právneho zástupcu JUDr. Juraja Kusa, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (1/6 výpočtového základu, t. j. 153,50 € + 20 % DPH (30,70 €) = 184,20 € + režijný paušál 9,21 €, čiže 2 úkony právnej služby, spolu 386,82 €).“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

19. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prietahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd, krajský súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

20. Z judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05).

III.

Posúdenie sťažnosti ústavným súdom

21. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 241/2016 v konaní o vyslovenie neplatnosti závetu podpísaného manželkou sťažovateľa.

22. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že každé namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, pričom akcentuje tri základné kritériá v súvislosti s namietanými prietahmi v konaní pred všeobecnými súdmi: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (porov. napr. I. ÚS 3/00 alebo I. ÚS 7/02). Medzi kritériá, na ktoré ústavný súd tiež prihliada pri svojom rozhodovaní, patrí aj predmet sporu v posudzovanom konaní a význam sporu pre sťažovateľa (porov. napr. II. ÚS 32/02 alebo I. ÚS 19/00). Napokon ústavný súd taktiež prihliada v konkrétnom prípade na čas trvania konania (porov. napr. I. ÚS 92/97), resp. na celkovú dĺžku konania (porov. napr. III. ÚS 123/02).

23. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

24. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014, I. ÚS 103/2016).

25. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti konštatuje, že v kontexte celkovej dĺžky napadnutého konania (takmer 3 roky od podania žaloby, pozn.) sa postup okresného súdu v rámci vykonávania procesných úkonov smerujúcich k meritórnemu rozhodnutiu vo veci, ku ktorému došlo rozsudkom z 11. júla 2019, môže javiť ako nie optimálny, avšak po jeho podrobnom preskúmaní ho podľa názoru ústavného súdu nemožno vyhodnotiť ako poznamenaný nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou okresného súdu intenzity dosahujúcej ústavnoprávny rozmer.

26. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní plynule vykonával procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, keď vo veci nariadil ku dňu podania ústavnej sťažnosti 10 pojednávanií, z ktorých boli 4 pojednávania zrušené z dôvodov na strane procesných strán alebo predvolaných svedkov a znalcov či sťažovateľom vznesenej námietky zaujatosti voči znalcovi. V napadnutom konaní boli spolu predložené tri znalecké posudky, z ktorých bol jeden vyhotovený súdnym znalcom ustanoveným okresným súdom. Ústavný súd tiež prihliadol na okolnosť, že v čase po podaní ústavnej sťažnosti sa vo veci uskutočnili ďalšie dve pojednávania, pričom na pojednávaní konanom 11. júla 2019 okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom, ktorým žalobu sťažovateľa po rozsiahlom dokazovaní zamietol. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie.

27. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že okresný súd postupoval neefektívne, keď uznesením z 20. septembra 2018 ustanovil súdneho znalca, ktorého zaujatosť vyplývala z predchádzajúcej informácie poskytnutej sťažovateľom, uvedené pochybenie okresného súdu ústavný súd hodnotí ako ojedinelé a súčasne dodáva, že už uznesením

z 1. októbra 2018 okresný súd uvedenú nesprávnosť odstránil, teda celková dĺžka napadnutého konania týmto procesným úkonom okresného súdu nebola nijako ovplyvnená.

28. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej ESLP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESLP z 12. 10. 1992, body 20 – 21) alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu k jej doplneniu) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESLP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

29. Zohľadniac sťažovateľom opísaný skutkový stav, chronológiu úkonov v napadnutom konaní, posudzované kritériá v konaní o ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ustálenú judikatúru ústavného súdu, ako aj ESLP, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nemožno posúdiť ako prietahy takej intenzity, ktoré by zakladali porušenie sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy alebo porušenie jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Vzhľadom na dosiaľ prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

31. Nad rámec ústavný súd dodáva, že uvedené rozhodnutie ústavného súdu nepredstavuje procesnú prekážku, ktorá by v budúcnosti bránila sťažovateľovi obrátiť sa na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ak by v prípade potenciálneho vrátenia veci sťažovateľa nadriadeným súdom okresnému súdu dochádzalo podľa vedomia sťažovateľa k zbytočným prietahom v konaní.

32. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu